

۲۲۸۰/۱

۱۳۹۲/۱۰/۲۳

نهضت آزادی ایران

۱۳۴۰

متن مذاکرات دکتر یزدی با سایروس ونس پس از ۳۴ سال

دکتر ابراهیم یزدی دبیر کل نهضت آزادی ایران و وزیر امور خارجه دولت موقت، متن مذاکرات خود و تیم وزارت خارجه ایران با «سایروس ونس» (وزیر خارجه وقت آمریکا) و همراهانش را در نیویورک برای اولین بار منتشر کرده است.

روزنامه شرق، چاپ دوشنبه ۲۳ دی ماه، نوشته است که بعد از سی و چندسال، ابراهیم یزدی، وزیر خارجه دولت موقت، متن مذاکرات خود و تیم وزارت خارجه ایران با «سایروس ونس» (وزیر خارجه وقت آمریکا) و همراهانش را در نیویورک در اختیار «شرق» قرار داده است. این ملاقات درست یک ماه پیش از آغاز گروگانگیری در سفارت آمریکا انجام شده. تسخیر سفارت انتشار اسنادی در ارتباط با مذاکرات دولت موقت و آمریکا را در پی داشت و در آن فضای پرهیجان سالهای نخست انقلاب عامل سقوط دولت بازرگان شد.

جان لیمرت، دبیر دوم سفارت و گروگان پیشین آمریکایی به تازگی در گفت و گویی با «شرق» با اشاره به این جلسه گفته بود: «۳۴ سال پیش در همان روزهای بعد از انقلاب دو وزیر خارجه یعنی آقای «ابراهیم یزدی» و آقای «سایروس ونس» در حاشیه سازمان ملل با هم جلسه داشتند. البته در آن زمان، دو کشور هنوز باهم رابطه داشتند. اگر به تاریخ نگاه کنیم، می بینیم که جلسه بسیار بسیار منفی ای بود. در آن جلسه هرچه آقای ونس از آقای یزدی می پرسید که رابطه مان را چگونه پیش ببریم و بر چه اساسی جلو برویم، تنها کاری که همتای ایرانی اش می کرد، تکرار گله گذاری بود. از آن روز به بعد، شاید ۹۵ درصد سیاست خارجی ایران، همان بود؛ یعنی از روخواندن فهرست گله ها. خب آنچه الان می بینیم، یک تغییر است.»

دیدار و گفت و گو با آقای سایروس ونس وزیر امور خارجه ایالات متحده آمریکا

چهارشنبه ۱۱ مهر ۱۳۵۸ زمان: ۴۵ دقیقه

در این ملاقات که بنا بر تقاضای وزارت امور خارجه آمریکا صورت گرفت علاوه بر وزرای خارجه دو کشور مقامات ذیل نیز حضور داشتند:

از طرف آمریکا:

«دونالد مک هنری» نماینده دائم آمریکا در سازمان ملل متحد

«نیو سام» معاون سیاسی وزارت امور خارجه

«هارولد ساندوز» معاون وزارت امور خارجه در امور خاورمیانه و آسیا

«هنری پرکت» رییس اداره ایران

«گری سیک» عضو شورای امنیت ملی

از طرف ایران:

«علی آگاه» کاردار سفارت ایران در واشنگتن

«منصور فرهنگ» رایزن فرهنگی ایران در آمریکا

«داریوش بایندر» سرپرست اداره چهارم سیاسی وزارت امور خارجه

یزدی: سوالی که برای ما مطرح است این است که آیا آمریکا حقیقتاً واقعیت‌های جدید را در ایران و تغییراتی که روی داده است پذیرفته است یا نه؟

ونس: این تغییرات را پذیرفته‌ایم. امیدوارم بتوانیم شما را از طریق تماس‌ها و صحبت‌هایی که داریم قانع کنیم که بعد از انقلاب سعی کرده‌ایم روابط خود را با رهبری جدید در ایران براساس این واقعیت تنظیم نماییم. ما می‌خواهیم که احساس عدم اعتماد را از میان برداریم و گذشته را پشت سر بگذاریم و به طرف روابط مستحکم‌تری پیش برویم.

دکتر یزدی: از شنیدن این مطلب خوشحالم. کاردار شما در تهران نیز این مطالب را عنوان کرد به او گفتم که من دیپلمات نیستم و صریح حرف می‌زنم. حقیقت این است که با توجه به بعضی کارهایی که نماینده شما در تهران می‌کند، قانع نشده‌ایم که شما تغییر رویه داده‌اید و مطمئن نیستیم که واقعیات جدید را درک کرده‌اید. همین

هفته قبل نماینده شما در تهران به ملاقات وزیر کشور رفته و ضمن تسلیم یادداشتی به اعدام سه نفر از سناتورهای سابق ایران اعتراض کرده است. این امر دخالت صریح در امور داخلی ماست. ما به شما نمی‌گوییم که با سرخ‌پوست‌های آمریکا چگونه رفتار می‌کنید یا در زندان‌های شما چه می‌گذرد. این اقدام وی سبب اعتراضات گسترده‌ای در ایران شده است و تعجب می‌کنم که چطور وی اوضاع ایران را درک نکرده است.

ونس: من هم صریح صحبت خواهم کرد. کاردار ما به ملاقات وزیر کشور شما رفته بود که نگرانی دولت ما را به طور خصوصی به اطلاع دولت ایران برساند و انتظار نمی‌رفت که این مطلب در اختیار جراید گذارده شود. اگر از طرف دولت شما کسی نزد من بیاید و بخواهد مطلبی را خصوصی بیان کند من به او گوش می‌کنم و غیرممکن است که موضوع را به روزنامه‌ها بگویم.

دکتر یزدی: ولی این اولین بار نیست که او چنین کارهایی می‌کند. او قطعنامه کنفرانس هاوانا را نزد من آورد و یادداشتی هم داد و می‌پرسد که چرا شما به قطعنامه مربوط به ارتباط صهیونیسم با نژادگرایی رای می‌دهید. قبلاً کارهای مشابه دیگری هم کرده بود. بنابراین اینکه می‌گویید واقعیات جدید را در ایران پذیرفته‌اید باید برای ما ملموس باشد. محک این کار رویه و برخورد شما با یک سلسله مسایلی است که در روابط ما وجود دارد و یکی از آنها مساله قراردادهای نظامی است که در گذشته منعقد شده است.

بین ایران و آمریکا چندصد کنترات در چارچوب برنامه فروش‌های نظامی آمریکا (Foreign Military Sales) منعقد شده است به‌علاوه برای پرداخت‌های مربوط به این کنترات‌ها یک صندوق امانی (Trust Fund) ایجاد شده بود و بالاخره در آخرین روزهای قبل از پیروزی انقلاب حکومت بختیار یک تفاهمنامه در مورد لغو بخشی از آنها با شما به امضا رسانید که برای ما قابل قبول نیست زیرا منافع ایران را در نظر نگرفته و مشکلات زیادی ایجاد کرده است.

ونس: ما آماده هستیم راجع به این مسایل با شما وارد مذاکره شویم.

یزدی: تا به حال چندبار این نکته را گفته‌ایم که ما نمی‌خواهیم به گذشته نگاه کنیم. سوابق گذشته چندان درخشان نیستند. این قراردادها و مسایلی که از آن ناشی می‌شود مانعی در راه روابط ما به‌وجود آورده است که باید از سر راه برداشته شود.

ونس: ما حاضریم راجع به آنها صحبت کنیم و این موانع را از سر راه برداریم. شما فردا ظاهراً ملاقاتی با مقامات وزارت دفاع ما و ژنرال Graves خواهید داشت. در آنجا فرصت مناسبی خواهید داشت که جزئیات این مسایل را مطرح کنید.

یزدی: سیاست کلی شما درباره این مسایل چیست؟

ونس: سیاست ما این است که ببینیم این مسایل چه هستند و آن را بررسی کنیم و سعی کنیم راه‌حلی برای آن پیدا کنیم.

یزدی: خریدهایی که در گذشته انجام گرفته است مورد حسابرسی قرار نگرفته است و اطلاعات لازم در مورد آنها در اختیار ما قرار نگرفته است. برای اینکه حساب‌ها بسته شوند احتیاج به حسابرسی و ممیزی دقیق است که این کار تا زمانی که صورت‌حساب‌ها به ما داده نشود، عملی نیست. در مواردی که بعضی اقلام را از ما بازخرید کرده‌اید، مثل چهار ناوشکن اسپروتر هنوز به ما نگفته‌اید که چه مقدار بابت آن به ما خواهید پرداخت. هیچ‌گونه مذاکره‌ای درباره قیمت بازخرید انجام نگرفته است.

ونس: خیال نمی‌کردم که اشکالی درباره حساب‌های گذشته وجود داشته باشد ولی به هر حال ما درباره این مسایل آماده همکاری هستیم.

یزدی: سیاست شما درباره قطعات یدکی چیست؟ شنیده‌ایم که گفته شده است قطعات حساس و طبقه‌بندی شده را به ما واگذار نمی‌کنید. اگر ما این قبیل قطعات را دریافت نکنیم استفاده از سلاح‌هایی که از شما خریده‌ایم میسر نخواهد بود. سیاست شما در این باره چیست؟

ونس: سیاست ما در اساس این است که احتیاجات شما را در مورد قطعات یدکی تامین کنیم.

یزدی: ولی ظاهراً در عمل از طرف شما موانعی ایجاد شده است و بعضی چیزها را هم تحویل نداده‌اید.

بایندر: آنچه در این مورد به ما گفته‌اند این است که دولت آمریکا آماده تحویل قطعات یدکی است ولی مقامات وزارت دفاع شما به وزارت دفاع ملی ما گفته‌اند که برای قطعات حساس و طبقه‌بندی شده اجازه مخصوص لازم است.

به‌علاوه اجزا و وسایل حساس بعضی از اقلامی که خریداری کرده‌ایم نیز تحویل نشده است و مثال بارز آن نوارهای مربوط به دستگاه‌های کامپیوتری هواپیماهای اف-۱۴ است که تحویل نشده و بدون آن سیستم‌های عملیاتی این هواپیماها قابل استفاده نیستند.

ساندرز: ممکن است در بعضی موارد لازم باشد که بررسی جداگانه‌ای صورت بگیرد. چیزی که درباره آن اصرار داریم این است قطعاتی که تحویل می‌شود بدون نظر دولت آمریکا قابل واگذاری به دولت ثالثی نیست.

یزدی: آیا این شرط در قراردادها ذکر شده است.

ونس: این یک شرط کلی است که در تمام کنترت‌های نظامی ما با همه کشورهای دنیا وجود دارد و مختص ایران نیست.

..... به‌طور کلی ما در مورد تقاضاهای شما رویه مساعدی را اتخاذ کرده‌ایم و این مسایلی هست که می‌توانید با ژنرال Graves مطرح و حل کنند.

دعاوی حقوقی علیه ایران در دادگاه‌های آمریکا

یزدی: موضوع دومی را که می‌خواهم، مطرح کنم مساله دعاوی است که علیه ایران در دادگاه‌های آمریکا طرح شده است.

ونس: در این مورد باید بگویم سیستم آمریکا طوری است که ما به‌عنوان قوه مجریه نمی‌توانیم در کار دادگاه‌ها دخالت کنیم. البته ما می‌توانیم با وکلای شرکت‌هایی که این دعاوی را طرح می‌کنند به صورت مشورت تماس بگیریم ولی نمی‌توانیم به دادگاه‌ها دستوری بدهیم.

یزدی: خیال می‌کنم که لازم باشد جلسه توجیهی برای آنها تشکیل دهید و آنها را متوجه عواقب تصمیماتی که می‌گیرند بکنید زیرا اگر کار به این منوال ادامه یابد چاره‌ای نخواهیم داشت جز اینکه سپرده‌های خود را از بانک‌های آمریکا بیرون بکشیم. در چند مورد وجوه متعلق به دولت ایران از طرف دادگاه‌های آمریکا توقیف شده است. مثلاً حدود ۵۲۶ میلیون دلار وجوه شرکت نفت در رابطه با دعاوی Reading and Bate توقیف شده بود.

پرکت: در این مورد دادگاه کاملاً به نفع ایران رای داد و حکم به رفع توقیف وجوه شرکت نفت صادر کرد. ما در وزارت خارجه برای حل این مشکلات اقداماتی کرده‌ایم و به این کار ادامه می‌دهیم.

یزدی: ولی در مورد EDS هنوز مساله حل نشده و ۱۶ میلیون دلار وجوه دولت ایران همچنان توقیف است.

آگاه: باید این توضیح را بدهم که طرح این دعوی‌ها کار ما را در آمریکا فلج کرده است. توقیف وجوه دولت سبب شده که نتوانیم بدهی‌های خود را به‌موقع بپردازیم. دادگاه‌های آمریکا هر جا پولی متعلق به ایران است درصدد توقیف آن برآمده‌اند، به‌نحوی که حتی برای مخارج سفارت جرات نمی‌کنیم از تهران پول بخواهیم. قانونی وجود دارد که در سال ۱۹۷۶ وضع شده که به موجب آن دادگاه‌ها نمی‌توانند وجوه متعلق به دولت‌های خارجی را بخصوص در اموری که متعلق به نیروهای نظامی است توقیف کنند. ولی این قانون از آنجا که بعضاً جدید است مورد توجه بعضی از دادگاه‌ها قرار نگرفته است. در مورد وجوه شرکت نفت این قانون مورد توجه قرار گرفت و امیدواریم در مرحله پژوهش دعاوی EDS نیز مورد توجه قرار گیرد.

پرکت: ما در مورد دعاوی EDS اقداماتی کرده‌ایم و امیدواریم که این موضوع نیز به نحو مطلوب مفید باشد.

یزدی: به جای اینکه مورد به مورد رسیدگی شود بهتر است اقدام کلی شود. لازم است جلسه توجیهی تشکیل شود به طوری که دادگاهها متوجه شوند که نتیجه این کارها چه خواهد بود. من سیستم آمریکا را می‌شناسم ولی در عین حال طرز کار این سیستم را هم می‌دانم. شما به دادگاه‌های خود نمی‌توانید دستوری بدهید ولی می‌توانید آنها را راهنمایی کنید. باید فکری بشود، ما نمی‌خواهیم کار به روزنامه‌ها بکشد و سروصدای دیگری بلند شود. شرکت‌های آمریکایی باید متوجه باشند که تاخیر در پرداخت صورت‌حساب‌ها بر اثر یک فورس ماژور بوده است. شما باید آنها را روشن کنید. البته بعضی کنترات‌ها هم هست که وضعی دارند که مورد قبول ما نیست. باید بیایید و با هم صحبت کنیم. مثل کنترات با GTE یا EDS شرکت‌های آمریکایی باید متوجه بشوند که قضاوت خود را درباره ایران نباید براساس مقالات نیویورک تایمز یا واشنگتن پست مبتنی کنند. باید بدانند که دادگاه‌های مدنی ما به کار خود ادامه می‌دهند و این حرف‌هایی که در مورد هرج و مرج قضایی در ایران زده شده مغرضانه است.

..... شاید خوب باشد که شما روشی را که برای تسویه این حساب‌ها و رفع این اختلافات در نظر دارید به ما اعلام کنید که براساس آن بتوانیم آنها را روشن کنیم. ما به همه گفته‌ایم که ایران مایل است دعاوی را بیرون دادگاه حل کند و این امر خیلی کمک کرده است. اگر بیانیه‌ای از طرف شما منتشر شود و نیت خود را اعلام کنید خیلی موثر خواهد بود.

آگاه: ما یک اطلاعیه به صورت آگهی در وال استریت ژورنال منتشر کردیم و صریحا گفتیم که تمام طلب‌های مشروع و قانونی شرکت‌ها و مقاطعه‌کاران را خواهیم پرداخت.

یزدی: بعضی از اتباع ایران که مرتکب جنایات یا اختلاس‌هایی شده‌اند به آمریکا فرار کرده‌اند. مورد مهمی که مایلم ذکر کنم مربوط به واقعه آتش‌سوزی سینما رکس آبادان است که شاید آن را به خاطر بیاورید. این همان واقعه‌ای بود که در آن عده کثیری در آتش‌سوزی از بین رفتند.

دکتر یزدی: مسوول این واقعه افسری است به نام رزمی که به قرار اطلاع اینک در کالیفرنیا زندگی می‌کند. ولی در زمان حکومت بختیار یعنی قبل از پیروزی انقلاب تحت تعقیب قرار گرفت ولی با گذرنامه جعلی فرار کرد. ما جریان را با بررسی پرونده‌های اداره گذرنامه خودمان کشف کردیم و رد او را در کالیفرنیا پیدا کرده‌ایم. اینک از شما می‌خواهیم که او را پس بفرستید.

..... بین دو کشور قرارداد استرداد مجرمان وجود ندارد.

ونس: اولین بار است که این موضوع را می‌شنوم. موضوع را بررسی خواهیم کرد.

یزدی: دو نفر دیگر هم هستند که مرتکب اختلاس از صندوق تعاون کارگران شده‌اند و به آمریکا فرار کرده‌اند. اینها در موقع ورود به آمریکا توقیف شدند ولی بلافاصله آزادشان کردند.

آگاه: این دو نفر موقع ورود به آمریکا در فرودگاه دستگیر شدند چون اینترپل هم دنبال آنها بود. به محض اینکه مقامات قضایی آمریکا فهمیدند که از طرف دولت ایران نیز تحت تعقیب قرار دارند، آزادشان کردند.

پرکت: بله دادگاه کالیفرنیا آنها را آزاد کرد ولی براساس توصیه ما، موضوع خاتمه یافته تلقی نشده است.

یزدی: در این مورد بایستی یک سیاست کلی وجود داشته باشد.

ونس: قبلا باید با وزیر دادگستری خودمان (Attorney General) صحبت کنیم و بعد سیاست خودمان را به شما اطلاع دهیم. تصمیم درباره این موضوع از حدود اختیارات من تجاوز می کند.

یزدی: در ایران در خصوص تماس ها و ملاقات هایی که بین بعضی از مقامات سابق دولت شما با شاه انجام می گیرد نگرانی هایی وجود دارد.

ونس: این مقامات، آزاد هستند که با هر کس بخواهند ملاقات کنند و ما کاری درباره آن نخواهیم کرد.

یزدی: سیاست شما در این باره چیست؟

ونس: من نظر خودم را در این باره قبلا گفته ام.

یزدی: رویه شما در مورد آمدن شاه به آمریکا چیست؟

ونس: فعلا او نخواسته به آمریکا بیاید. ما هم این را مصلحت ندانسته ایم ولی اینکه آینده چگونه خواهد بود فعلا نمی خواهم چیزی درباره آن بگویم.

یزدی: تکلیف ما با مطبوعات شما چیست؟

ونس: این موضوع مشکلی است. آنها باید ادراک بهتری از انقلاب شما به دست آورند و ماهیت انقلاب شما و سیاست های شما را درک کنند. من خیال می کنم بهترین راه این است که شما تماس خودتان را با آنها زیاد کنید. با آنها صحبت کنید آنها را به ایران دعوت کنید و آنها را نسبت به مسایل روشن سازید. این بهترین طریق مواجهه با مطبوعات است در غیر این صورت به علت عدم اطلاع صحیح، آنچه که به نظرشان برسد خواهند نوشت. نظر من این است که شما با آنها صحبت کنید و به آنها فرصت دهید که آنچه که هست ببینند.

یزدی: آیا شما آنها را توجیه و راهنمایی می کنید.

ونس: آنها خودشان ما را ول نمی‌کنند و مرتب سوال می‌کنند. آنچه در مورد شما به آنها گفته‌ایم این است که ما دولت شما را به رسمیت می‌شناسیم و خیرخواه آن هستیم. (wish it well) با خود شماست که درباره آینده کشورتان تصمیم بگیرید، ما فقط حاضر به همکاری هستیم ولی آنچه که در داخل ایران انجام می‌دهید مربوط به خود شماست.

نیوسام: مشکل‌ترین موضوعی که با مطبوعات وجود دارد مساله دادگاه‌ها و مساله اعدام‌هاست.

یزدی: در ایران حدود ۶۰۰ نفر اعدام شده‌اند. اعدام‌های دیگری نیز انجام خواهد شد. سال گذشته در هر شهر ما عده‌ای کشته شدند فقط در روز ۱۷ شهریور حدود ۵۰۰ نفر به قتل رسیدند. مسوول این کشتارها که بود؟ وقتی مطبوعات شما درباره این اعدام‌ها می‌نویسند متأسفانه چیزی درباره علت آن نمی‌گویند. ما این ادعا را داریم و می‌توانیم ثابت کنیم که انقلاب ما از تمیزترین انقلاب‌ها بوده است. در همه این انقلاب‌ها کشتارهای وسیعی صورت گرفت و خشک و تر با هم سوختند. به هر حال مطبوعات شما این حرف‌ها را می‌زنند و ما هم توضیحات خودمان را دادیم. سنای شما قطعنامه‌ای در این خصوص صادر کرد، ولی وقتی واقعه ۱۷ شهریور اتفاق افتاد قطعنامه‌ای صادر نشد. می‌گویید کاردار شما رفته بود که به طور خصوصی نگرانی دولت شما را در مورد اعدام‌ها اطلاع دهد ولی هرگز به شاه اعتراضی درباره آن کشتارها و آن کسانی که زیر شکنجه جان خودشان را از دست دادند، اعتراضی صورت نگرفت. ما از آرشیهایی که به دستمان افتاد عکس‌هایی از این افراد که زیر شکنجه کشته شدند داریم. ما می‌دانیم که یک فیلم هشت دقیقه‌ای از کشتار میدان ژاله در اختیار رسانه‌های خبری شما هست که نشان می‌دهد اجساد و افراد نیمه‌جان را با بولدوزر از توی خیابان جمع می‌کردند ولی نگذاشتند که این فیلم پخش شود.

ونس: بگذارید من هم سوالی از شما بکنم. سیاست شما درباره آمریکا چیست؟

یزدی: سیاست ما این است که با آمریکا براساس احترام متقابل و تساوی طرفین روابط دوستانه داشته باشیم. ولی به طوری که قبلاً گفته‌ام رویه فعلی آمریکا را که حالت قیم به خود گرفته است، نمی‌پذیریم. آنچه در گذشته کرده‌اید قابل تکرار نیست. وقتی صحبت از این می‌کنم که باید واقعیات جدید را در ایران بپذیرید، باید این پذیرش در رفتار شما قابل لمس باشد. از ما انتظار نداشته باشید که رویه خود را عوض کنیم، چون ما به خاطر آن جنگیده‌ایم. شما شاه را در ۱۹۵۳ دوباره در ایران مستقر کردید. با کمک شما ساواک به وجود آمد و گسترش یافت. ما به تمام این پرونده‌ها دسترسی داریم ولی آن را منتشر نکرده‌ایم. بنابراین این شما هستید که باید سیاست خود را عوض کنید و این را در عمل نشان دهید. آنچه ما می‌خواهیم این است که گذشته‌ها را پشت سر بگذاریم و روابط سالمی با شما داشته باشیم. در گذشته در مبادلات بازرگانی رسم بود که برای خرید کالا از آمریکا یک اعتبار نزد بانکی مفتوح می‌شد و بیعانه‌ای پرداخت و بعد از تحویل کالا بقیه قیمت کالا پرداخت می‌شد. حالا بازرگانان شما برای فروش جنس همه بها را قبلاً مطالبه می‌کنند. اگر سیاست بازرگانی شما این است برای ما هم امکان معامله به مثل وجود دارد.

ونس: آنچه که مربوط به دوستی و احترام متقابل است، مورد قبول ما هم هست. البته شرط تساوی حقوق هم همین طور.

یزدی: مساله این است که چطور می‌خواهید در عمل این را پیاده کنید.

ونس: خیال می‌کنم این کار بایستی از طریق برداشتن قدم‌های منجری از طرف هر دو ما انجام بگیرد. ما حاضریم به شکل دوستانه و سازنده‌ای در این راه سعی کنیم.

یزدی: ما نقش خود را ایفا کرده‌ایم. قدم اول این است این مشکلاتی که میراث گذشته است هرچه زودتر حل شود.

ونس: این کار را از فردا در جلسه‌ای که خواهید داشت می‌توانیم آغاز کنیم.

یزدی: ولی خیال می‌کنم که نمایندگان شما احتیاج به یک رهنمود سیاسی دارند.

ونس: دادن رهنمود سیاسی مشکل نیست. باید مسایل را مشخص کرد و با آن مواجه شد و آن را حل کرد.

آگاه: منظور آقای دکتر یزدی این است که اگر از طرف شما دستورالعمل سیاسی به مقامات وزارت دفاع داده شود مسایل آسان‌تر حل خواهد شد.

یزدی: سیاست شما در مورد خلیج فارس چیست؟

ونس: سیاست ما این است که با کشورهای منطقه کار کنیم. روابط خوب داشته باشیم و این روابط را توسعه دهیم. مبادلات تجارتي را حفظ کنیم و نسبت به نیازهای دوستانمان حساسیت نشان دهیم و با آنها همکاری کنیم، همان طور که در گذشته کرده‌ایم. ما استقلال آنها را محترم می‌شماریم. حق آنها را برای رتق وفتق امور کشورشان براساس موازین اخلاقی قبول داریم.

یزدی: در این منطقه تحولاتی در جریان است. از طرف بعضی از کشورهای خلیج‌فارسی مثل عمان اقداماتی در جریان است، می‌خواهم بدانم آیا این اقدامات با سیاست شما ارتباطی دارد یا خیر.

ونس: با عمان روابط دوستانه‌ای داریم. روابط تجارتي ما خیلی محدود است. مقدار کمی هم کمک نظامی می‌کنیم، ولی با این کشور دوست هستیم و خیال داریم این دوستی را حفظ کنیم.

یزدی: منظور زمزمه‌هایی است که در مورد حفاظت از تنگه‌هرمز توسط عمان به گوش می‌رسد.

ونس: این تصمیم خود آنها بود. به ما هم گفتند. امری است مربوط به آنها و هنوز چیز زیادی درباره آن نمی‌دانیم. وقتی اطلاعات بیشتری کسب کردیم اگر لازم بود از آن پشتیبانی خواهیم کرد.

یزدی: در مورد تشکیل نیروی اضطراری آمریکا نظرتان چیست؟

ونس: این موضوع تازه‌ای نیست. در دهه ۱۹۶۰-۷۰ این فرماندهی به وجود آمد که هدف آن این بود که این نیروها بتوانند با تحرک و گسترش سریع در صورت لزوم از منافع حیاتی آمریکا دفاع کنند. بنابراین این فکر جدیدی نیست. بعضی از واحدهای نظامی ما در اروپا مستقر هستند و برای عملیات در حوزه ناتو در نظر گرفته شده‌اند. بعضی دیگر برای عملیات در حوزه معین در نظر گرفته شده‌اند. از این نیروها که شامل واحدهای دریایی و هوایی و زمینی است برای عملیات سریع در هر نقطه‌ای از دنیا ممکن است استفاده بشود و اختصاصی به خلیج فارس ندارد.

یزدی: آیا اعلام تشکیل این نیرو با انقلاب ایران مرتبط نبود؟

ونس: به هیچ وجه.

دکتر یزدی: سیاست شما در مورد کردستان چیست؟

ونس: این مساله‌ای است که ما آن را اصلاً به خود مربوط نمی‌دانیم و در آن دخالتی نداریم. آنچه در آنجا می‌گذرد مربوط به شماسست و ما به هیچ وجه دخالتی نخواهیم کرد.

یزدی: در مورد اسرائیل و دخالت آن در این وقایع چه می‌گویید؟

ونس: من نمی‌دانم آنها چه می‌کنند و از دخالت آنها اطلاعی ندارم.

یزدی: اگر چنین اطلاعی را به دست بیاورید آیا سعی خواهید کرد که آنها را از این کار باز دارید.

ونس: در جاهایی که می‌دانیم آنها درگیر هستند مثل مورد لبنان بله سعی می‌کنیم آنها را از اقداماتشان باز داریم.

یزدی: از اسرائیل گذشته، می‌دانیم که عراق در کردستان و در خوزستان دخالت می‌کند. روابط شما با این کشور چگونه است؟

ونس: چندان تعریفی ندارد. ما چندبار با آنها صحبت کرده‌ایم. آنها تمایلی به عادی کردن روابط خودشان با ما نشان نمی‌دهند و ما هم اعتنایی نمی‌کنیم.

نیوسام: می‌گویید اسرائیل و عراق هر دو در کردستان تحریکات می‌کنند. محشور بودن این دو با هم قدری عجیب است. در مورد اشاراتی که در مورد رفتار آمریکا در این قضایا کردید باید خاطرنشان کنم که از بعد از انقلاب یک حس بدبینی در ایران نسبت به آمریکاست که معطوف به روابط گذشته دو کشور است. این تمایل به چشم می‌خورد که به شایعات درباره دخالت‌های آمریکا بیش از حد توجه می‌شود. وزیر خارجه ما با قاطعیت گفت که ما در هیچ امری که خلاف مصالح و منافع شماسست شرکت نداشته‌ایم. شما از طریق سفارت خود در اینجا یا سفارت ما در تهران می‌توانید این شایعات را با ما در میان بگذارید و صحت و سقم آن را با هم بررسی خواهیم کرد تا خلاف آن به اثبات برسد.

یزدی: ممکن نیست بعضی از افراد آمریکایی بدون اینکه شما مطلع شوید کارهایی بکنند؟

ونس: نه این غیرممکن است.

نیوسام: البته ممکن است مواردی پیدا شود که افرادی به صورت مزدور...

ونس: (صحبت نیوسام را قطع کرده و به او تذکر می‌دهد که منظور وزیر خارجه ایران افراد وابسته به دولت آمریکاست) خیر ممکن نیست در داخل حکومت آمریکا کاری در زمینه روابط خارجی انجام شود که من از آن مطلع نشوم.

یزدی: اخیرا امام خمینی نطقی کرد که نمی‌دانم به گوش شما رسید یا خیر. در آنجا مثلی فارسی را آورد که می‌گویند مارگزیده از ریسمان سیاه‌وسفید می‌ترسد، وقتی ما درباره دخالت شما در کردستان می‌شنویم (آقای ونس: ما در آنجا هیچ دخالتی نداشته‌ایم) وقتی ملاقات‌های آقای کیسینجر و نیکسون و... را با شاه می‌بینیم این مسایل را به هم ربط می‌دهیم و این ما را نگران می‌کند.

ونس: مجددا تاکید می‌کنم که هرچیزی را در داخل دولت به من گزارش می‌دهند. هیچ دخالتی از طرف ما وجود ندارد. هیچ کاری بدون اطلاع من انجام نمی‌گیرد.

نیوسام: در آمریکا بعضی‌ها بنا به دلایل انسانی و اخلاقی و اینکه او دوست آمریکا بوده است به سرنوشت وی علاقمند هستند و این معنا و مفهومی سیاسی ندارد.

یزدی: برای ما مشکل است قبول کنیم که کسانی مثل نیکسون و کیسینجر روی ملاحظات صرفا انسانی این کارها را انجام می‌دهند. به هر حال از توضیحاتی که دادید متشکرم.

ونس: خوشحالم که با شما و همکارانتان ملاقات کردیم. امیدوارم که براساس دوستی و احترام متقابل و مساوات بتوانیم روابط بین دو کشور را توسعه دهیم.

یزدی: من هم به نوبه خود از آشنایی و مذاکره با شما و همکارانتان خوش وقت هستم.